

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 นับเป็นกฎหมายแม่บทของการศึกษา เน้นให้เกิดการเรียนรู้โดยจุดเน้นของการศึกษาไทยในปัจจุบันนั้น กระทรวงศึกษาธิการต้องการพัฒนาเยาวชนพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 การศึกษามุ่งพัฒนาคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งทางร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นหน้าที่พลเมืองไทย และพลโลกยึดมั่นในระบอบการปกครองประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพการศึกษาดลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหรือสถาบันทางสังคมที่ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อสนองความต้องการของสังคมในการจัดการศึกษา การปฏิบัติงานของสถานศึกษาประกอบด้วยภารกิจ 4 ด้าน 1) ด้านบริหารงานวิชาการ 2) ด้านบริหารงานบุคคล 3) ด้านบริหารงบประมาณ 4) ด้านบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นงานที่จะต้องปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งสำหรับโรงเรียนการปฏิบัติงานวิชาการอย่างมีคุณภาพของบุคลากร แสดงถึงประสิทธิภาพของการบริหารโรงเรียนที่จะส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพที่พึงปรารถนาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

รายงานผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (NT) ปีการศึกษา 2551 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต้องปรับปรุงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) และทักษะการคิด อยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุงสูงมาก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1, 2552 ข, หน้า 86) และในปีการศึกษา 2552 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนที่ต้องปรับปรุง คือ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ และคะแนนเฉลี่ยภาคปฏิบัติ การเขียนภาษาไทย การอ่านออกเสียง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี, เขต 1, 2552 ก, หน้า 123) แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (NT) ของนักเรียนได้มีแนวโน้มต่ำลงซึ่งถือว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่ต้องนำมาพัฒนาและเป็นปัญหาที่สำคัญที่ต้องหาทางแก้ไข ให้มีคุณภาพดีขึ้นต่อไป สภาพเช่นนี้ จึงอาจสรุปได้ว่าเกิดจากปัญหาการบริหารงานทางวิชาการ คุณภาพของตลาดและหลักประกันสำคัญที่สุดที่ทำให้สถานศึกษามีความมั่นคงและมีคุณภาพ คือ ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในการพิจารณาว่าสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพหรือไม่นั้นมักจะพิจารณาที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้บริหาร โรงเรียนประสบปัญหาข้อจำกัดจำนวนมากทำให้คุณภาพนักเรียนอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจนัก โดยเฉพาะด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนที่ส่งผลสัมฤทธิ์ต่อคุณภาพของโรงเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจงานวิชาการน้อยเกินไป กระบวนการติดตามการใช้หลักสูตรไม่เป็นระบบ ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ไม่กล้าตัดสินใจทำอะไรใหม่ ๆ ขาดความรู้และทักษะในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ (วิทยากร เชียงกูล, 2542, หน้า 144-146) และในงานวิจัยของธีระ รุณเจริญ (2547) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย พบว่า สถานศึกษามีศักยภาพในการรับการกระจายอำนาจการบริหารค่อนข้างมาก แต่ศักยภาพด้านการบริหารวิชาการอยู่ในระดับท้ายสุด ส่วนด้านการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับแรก และผลงานของสถานศึกษาจะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นส่วนใหญ่ โดยสถานศึกษาที่มีคุณภาพดีมักจะเป็นสถานศึกษาที่ผู้บริหารสนใจงานวิชาการและอยู่ปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบที่สถานศึกษามากซึ่งสอดคล้องกับพนม พงษ์ไพบูลย์ (2547) ได้ชี้ให้เห็นเพิ่มเติมว่า “การยกระดับคุณภาพการศึกษาในอนาคต เราต้องฝากความหวังไว้ที่ผู้บริหารมาก เพราะผู้บริหารเป็นผู้นำ งานวิจัยทั้งหลายชี้ชัดเจนว่า ความสำเร็จในการพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษาแต่ละแห่งกว่าร้อยละ 50 เป็นผลเนื่องมาจากผู้บริหาร”

จากสภาพปัญหาด้านการจัดการศึกษาและการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา น่าจะมีสาเหตุที่สอดคล้องกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร เนื่องจากประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการจะส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ดังนั้นในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

งานด้านวิชาการถือได้ว่าเป็นหัวใจหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญที่สุด การที่จะให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นด้านผู้เรียน ครูผู้สอน หรือสถานศึกษาเอง ย่อมเกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโดยตรง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2553 ว่าผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิผลได้มากน้อยเพียงใด มีปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานอย่างไร ทั้งนี้ผลจากการศึกษาครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางหนึ่งที่จะนำมาปรับปรุง พัฒนาหรือสนับสนุนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ตลอดจนผู้มีหน้าที่รับผิดชอบหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ได้นำข้อมูลจากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี
3. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และประเภทของสถานศึกษา
4. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และประเภทของสถานศึกษา
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

คำถามการวิจัย

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี อยู่ในระดับใด
2. ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี อยู่ในระดับใด

3. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และประเภทของสถานศึกษา มีความแตกต่างกันหรือไม่

4. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และประเภทของสถานศึกษา มีความแตกต่างกันหรือไม่

5. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี มีความสัมพันธ์กันหรือไม่

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารได้ทราบระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารจะได้ปรับปรุงและพัฒนาให้บริหารงานไปสู่เป้าหมาย คือความสำเร็จขององค์กร
2. ผู้บริหารได้ทราบระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี จะได้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ผู้บริหารสถานศึกษาได้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษา เพื่อจะได้พัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิผลเพิ่มขึ้น
4. ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในการวางแผนพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความแตกต่างกัน
2. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีความแตกต่างกัน

3. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามประเภทของสถานศึกษามีความแตกต่างกัน

4. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความแตกต่างกัน

5. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษามีความแตกต่างกัน

6. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยจำแนกตามประเภทของสถานศึกษามีความแตกต่างกัน

7. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา

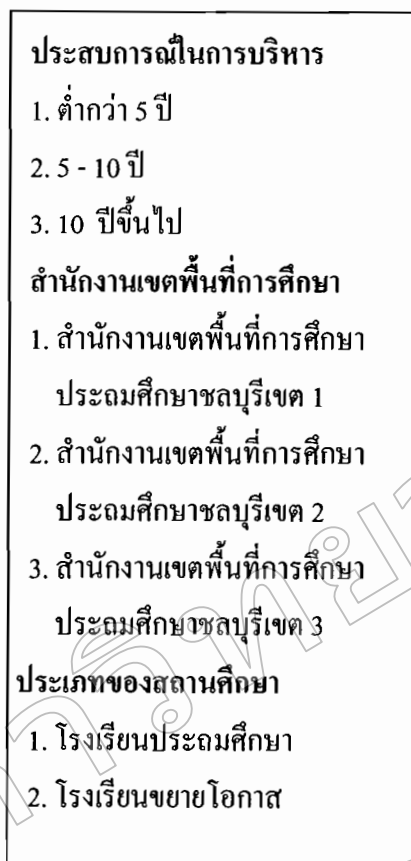
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี ตามขอบข่ายของงานวิชาการในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ผู้วิจัยใช้แนวคิดของธีระ รุญเจริญ (2547, หน้า 72) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ 8 งาน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาการเรียนรู้ 3) ด้านการวัด ประเมินผล และการเทียบโอนผลการศึกษา 4) ด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ 7) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 8) ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

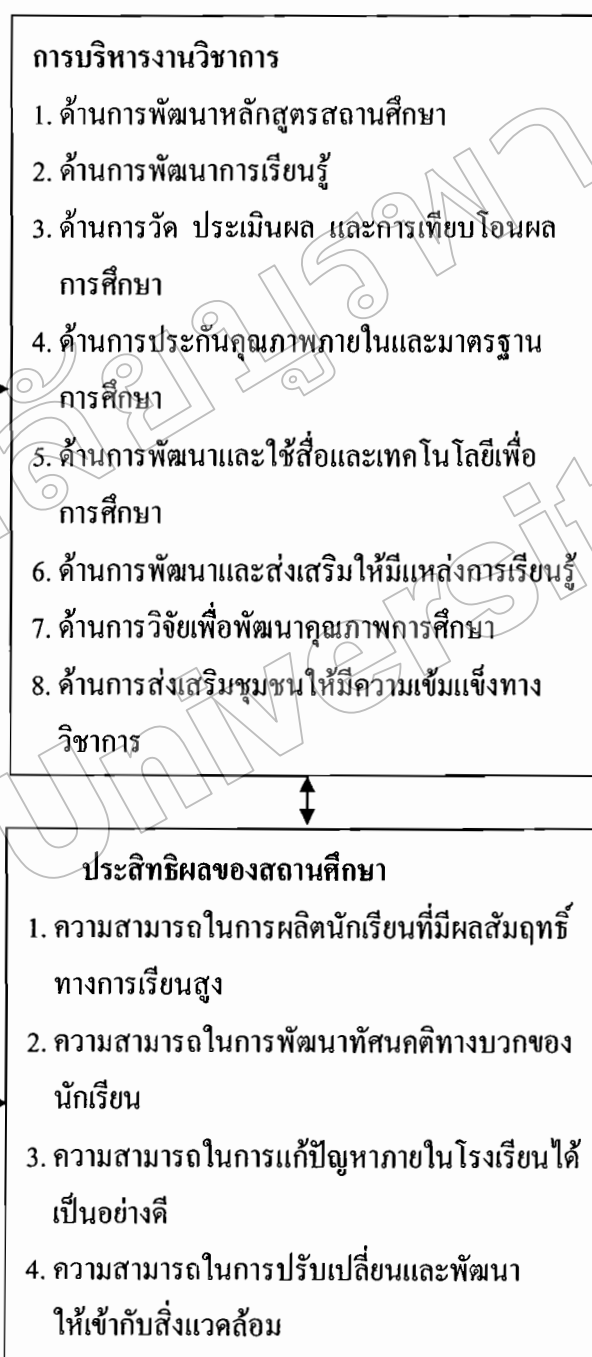
ส่วนประสิทธิผลทางการศึกษาได้อาศัยแนวความคิดของฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 1991) ซึ่งกล่าวว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวกของนักเรียน 3) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี 4) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

เมื่อประสานแนวความคิด และทฤษฎีดังกล่าวเข้าด้วยกันแล้ว จึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ดังแสดงไว้ในภาพที่ 1

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยศึกษาการบริหารงานวิชาการ 8 งาน ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาการเรียนรู้ 3) ด้านการวัด ประเมินผลและการเทียบโอนผลการศึกษา 4) ด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ 7) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 8) ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ กับประสิทธิผลทางการศึกษาของฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 1991) 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวกของนักเรียน 3) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี 4) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2553 จำนวน 3,380 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้เขตพื้นที่การศึกษาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้น ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี จำนวน 347 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

3.1.1 ประสบการณ์ในการบริหาร

3.1.1.1 ต่ำกว่า 5 ปี

3.1.1.2 5 - 10 ปี

3.1.1.3 10 ปีขึ้นไป

3.1.2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

3.1.2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

3.1.2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

3.1.2.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

3.1.3 ลักษณะของโรงเรียน

3.1.3.1 โรงเรียนประถมศึกษา

3.1.3.2 โรงเรียนขยายโอกาส

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารงานวิชาการและประสิทธิผล

3.2.1 ขอบข่ายของการศึกษาการบริหารงานวิชาการ

3.2.1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

3.2.1.2 การพัฒนาการเรียนรู้

3.2.1.3 การวัดประเมินผล และการเทียบโอนผลการศึกษา

3.2.1.4 การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

3.2.1.5 การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3.2.1.6 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้

3.2.1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.2.1.8 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

3.2.2 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ประกอบด้วย

3.2.2.1 ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

3.2.2.2 ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวกของนักเรียน

3.2.2.3 ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

3.2.2.4 ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ได้แก่

1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร ด้านหลักสูตรตามแนวทางการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน ได้แก่ การมีอิสระในการจัดการเรียนรู้ ตามศักยภาพของผู้เรียน การเปิดโปรแกรมการเรียนที่หลากหลาย มีมาตรฐานสูง เน้นการสื่อสารหลายภาษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเป็นหลักสูตรที่สะท้อนภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการศึกษาต่อ และสร้างฐานสู่การประกอบอาชีพแก่ผู้เรียนอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดทำแผนการเรียนรู้โดยผู้เรียนมีส่วนร่วม จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสมทั้งด้านเวลา สารการเรียนรู้และ ผู้เรียน จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงจากแหล่ง การเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ ใช้การแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชนและสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ ครูได้รับการพัฒนาวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง

1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การกำหนด ระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบ การวัดและประเมินผลของสถานศึกษา วัดผลประเมินผลเทียบโอนประสบการณ์เทียบโอนผล การเรียน และอนุมัติผลการเรียน จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้นและจัดให้มีการส่งเสริม กรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล มีการเทียบโอนผลการเรียน โดยคณะกรรมการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและ การเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียน การสอน

1.4 ด้านการประกันคุณภาพภายในมาตรฐานการศึกษา หมายถึง การพัฒนาคุณภาพ ของสถานศึกษาให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืนได้ โดยอาศัยกลไกที่มีระบบหลักเกณฑ์และวิธีการ ประกันคุณภาพ ได้แก่ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีและการผลจากระบบการประกัน คุณภาพการศึกษา

1.5 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง ส่งเสริมและ สนับสนุนให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการศึกษา

1.6 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของ ผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวทางการพัฒนาด้านห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน ได้แก่ จัดให้มีห้องสมุดที่ได้มาตรฐาน โดยจัดหาหนังสือและสื่อต่าง ๆ ครบถ้วนเพียงพอ มีบุคลากรที่มี คุณภาพ จัดให้มี E-Library, E-Book, Internet มีคอมพิวเตอร์เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน มีนวัตกรรม ใหม่ ๆ ครบถ้วน และมีการเชื่อมโยงเครือข่ายของแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างครบถ้วน

1.7 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูทำ วิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน รวบรวมและ เผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.8 ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ หมายถึง ส่งเสริมสนับสนุน ภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างชุมชน

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง ผลการดำเนินงานของโรงเรียนที่สามารถดำเนิน กิจกรรมจนบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรีตามทัศนะของครูผู้สอนในสถานศึกษา โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่

2.1 ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงานในโรงเรียนที่ส่งผลให้นักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเฉลี่ยสูง

2.2 ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวกของนักเรียน หมายถึง ความสามารถ ดำเนินงานในโรงเรียนทั้งทางการบริหารและการอบรมนักเรียนให้เป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยดี รู้จักพัฒนาตนเอง และมีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาเล่าเรียน

2.3 ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี หมายถึง ความสามารถ ของผู้บริหารในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านการเรียนการสอน การปกครองนักเรียน และงาน รับผิดชอบอื่น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้จนบรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

2.4 ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถของผู้บริหาร และครูในโรงเรียนที่ร่วมกันพัฒนาปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานทั้งด้าน วิชาการ การเรียนการสอน เพื่อโรงเรียนมีความก้าวหน้า ทันสมัย กับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

4. ประสิทธิภาพในการบริหารแบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ

4.1 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ต่ำกว่า 5 ปี หมายถึง ระยะเวลาที่ดำรง ตำแหน่งหัวหน้าสถานศึกษานับตั้งแต่เป็นครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการน้อยกว่า 5 ปี

4.2 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ 5 - 10 ปี หมายถึง ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง หัวหน้าสถานศึกษานับตั้งแต่เป็นครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 10 ปี

4.3 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ 10 ปี หมายถึง ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง หัวหน้าสถานศึกษานับตั้งแต่เป็นครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

5. ประเภทของสถานศึกษาแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

5.1 โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษา คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

5.2 โรงเรียนขยายโอกาส หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี แบ่งได้ 3 เขต ดังนี้

6.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ประกอบด้วย สถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองชลบุรี อำเภอบ้านบึง และอำเภอหนองใหญ่

6.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ประกอบด้วย สถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภอพนัสนิคม อำเภอนันทอง อำเภอเกาะจันทร์ และอำเภอบ่อทอง

6.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ประกอบด้วย สถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภอศรีราชา อำเภอบางละมุง อำเภอสัตหีบ และอำเภอเกาะสีชัง

7. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนของรัฐบาลและเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

8. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การรายงานผลของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (NT) โดยวัดจากความรู้ ความสามารถของนักเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

9. ทักษะของครูผู้สอน หมายถึง ความคิดเห็นที่ประกอบด้วยเหตุและผลของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี ที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา